DokumentID	Dokumentdatum	Version
TDOK 2013:0400	2018-03-14	3.0
Fastställt av	**Gäller från**	**Ersätter**
Chef VO Underhåll	[Gäller från]	[Ersätter]
Skapat av		**Konfidentialitetsnivå**
Eriksson Terese, UHdmj		Ej begränsad

Nödlägesplan Borlänge rangerbangård

Innehåll

1 Syfte ... 3

2 Omfattning ... 3

2.1. Målgrupp ... 5

3 Definitioner och förkortningar ... 6

3.1. Definitioner ... 6

3.2. Förkortningar ... 9

4 Ansvar ... 10

5 Inledning ... 10

5.1. Bakgrund ... 10

5.1.1. RID-S ... 10

5.1.2. Lag om skydd mot olyckor ... 10

5.2. Metod och underlag ... 12

5.3. Disposition ... 13

6 Organisation ... 14

6.1. Bemanning ... 14

6.1.1. Bangården som arbetsplats ... 14

6.1.2. Annan plats ... 15

6.2. Närvaro på området ... 15

7 Anläggningsbeskrivning ... 16

7.1. Allmänt ... 16

7.2. Tillträdesvägar ... 17

7.3. Mötesplatser och återsamlingsplatser ... 19

7.4. Brandvatten ... 19

7.5. Varningssystem ... 20

7.5.1. Tyfonlarm ... 20

7.5.2. Högtalarsystem ... 20

7.6. Skydds- och säkerhetsutrustning ... 21

7.7. Övriga resurser ... 23

8 Åtgärder vid nödläge ... 24

8.1. Allmänt ... 24

8.2. Händelser 26
8.2.1. Brand 26
8.2.2. Utsläpp av farligt gods 29
8.2.3. Enbart personskada 31
8.2.4. Yttre hot 33

9 Nödlägeskommunikation 34
9.1. Allmänt 34
9.2. Kommunikationsvägar 34
9.3. Information till media 37
9.4. Information till anhöriga 37
9.5. Information till allmänheten, VMA 37

10 Nödlägesinstruktion 38
10.1. Allmänt 38
10.2. Upptäckare 40
10.2.1. Allmänt förfarande vid upptäckt olycka 40
10.3. Tågklarerare 40
10.4. Rangerutövare 40
10.4.1. Allmänt förfarande vid olycka vid larm från Trafikverket 41
10.4.2. Förfarande vid olycka vid larm direkt till rangertornet 42
10.5. Vägvisare 43
10.5.1. Allmänt förfarande vid olycka vid larm 43
10.6. Trafikcentral Gävle 44

11 Utbildning och övning 45
11.1. Regelverk 45
11.2. Utbildningar 46
11.3. Övning 47
11.4. Ansvar 47
11.5. Uppföljning och dokumentation 47

12 Revidering 48

13 Hjälpmedel och referenser 49
13.1. Hjälpmedel 49
13.2. Referenser 49

Bilaga 1 – Organisation och kontakter 50

Bilaga 2 – Nödlägeskarta 51

Bilaga 3 – Distribution och placering 54

14 Ändringslogg 55

DokumentID
TDOK 2013:0400

Version
3.0

1 Syfte

Detta dokument ingår i Trafikverkets säkerhetsstyrningssystem för järnväg. Se särskilda regler för förvaltning av säkerhetstillstånd.

Syftet med denna nödlägesplan är att hindra eller begränsa konsekvenserna av en olycka eller annat nödläge samt att förbättra möjligheterna att använda tillgängliga resurser på ett effektivt sätt. Detta dokument sammanfattar Trafikverkets planering för att hantera olyckor och andra nödlägen som inte kan hanteras utifrån enbart Trafikverkets normala rutiner.

Nödlägesplanen ska fungera som ett hjälpmedel och en instruktion för den som ska hantera sådana händelser. Motåtgärderna och ansvarsfördelningen vid hantering av nödlägen ska vara genomarbetade, tydliga och sammanställda i detta dokument.

Det faktum att en rangerbangård är arbetsplats och verksamhetsyta för flera olika organisationer och intressenter gör att kravet på samordning vid ett nödläge är stort. Externa aktörer (räddningstjänst, polis, sjukvård m.fl.) kommer också att spela en viktig roll i ett nödläge. Nödlägesplanen syftar således även till att skapa bättre förutsättningar för att berörda parter samarbetar på ett effektivt sätt vid nödlägen på rangerbangården.

Nödlägesplanen ska även kunna användas för utformning av framtida övningar av nödlägeshantering på bangården.

2 Omfattning

Geografiskt är nödlägesplanen begränsad till att omfatta händelser som inträffar på rangerbangårdsområdet och i fokus står påverkan på rangerbangårdens verksamhet och personal. För nödlägesplanen har den geografiska avgränsningen av Borlänge rangerbangård gjorts utifrån tre nivåer:

Nivå 1: De spår som järnvägstekniskt utgör rangerbangården samt rangertorn.

Nivå 2: Markområdet i direkt anslutning till rangerbangårdsspåren som inrymmer verksamhet i anslutning till rangerbangården. Nivå 2 överensstämmer med områdesskyddets utsträckning.

Nivå 3: Riskområde/Konsekvensområde – Omfattar det geografiska område inom vilket människor riskerar att skadas i händelse av utsläpp av farligt gods på rangerbangården. Riskområdets utbredning utgår ifrån senast upprättade riskanalys för Borlänge rangerbangård.

Nödlägesplanen är begränsad till att omfatta enbart händelser som inträffar på den del av rangerbangårdsområdet som innefattas av nivå 1. För denna geografiska avgränsningsnivå gäller de regler och rutiner som beskrivs i nödlägesplanen.

De aktörer i och utanför byggnader som innefattas av avgränsningsnivå 2 ska kunna varnas tidigt i ett nödläge och innefattas av det åtgärdsmoment som i nödlägesplanen avses med att varna personal på bangården.

Samtliga av de aktörer som är verksamma inom nivå 2 ska delges nödlägesplanen i sin helhet och ingå i ett s.k. samordningsmöte, där bangårdens olika aktörer träffas och bl.a. diskuterar säkerhetsfrågor.

Avgränsningsnivå 3 omfattar de verksamheter och enskilda personer mot vilka Trafikverket har informationsskyldighet utifrån kravet i LSO, kap. 2, 4§. Eventuella åtgärder och rutiner som berör avgränsningsnivå 3 måste planeras ihop med Borlänge kommun.

I bild 2.1 illustreras de geografiska avgränsningarna för nivå 1 och 2.

Bild 2.1 Översiktsbild av rangerbangårdens utbredning, blåvit-skrafferat område motsvarar geografisk avgränsning nivå 1, vit streckad linje nivå 2.

Nödlägesplanen beskriver de åtgärder som behöver utföras under det initiala skedet efter en olycka, i detta fall avgränsat till skedet omedelbart efter en olycka på bangården fram till dess att räddningstjänst, ambulans eller polis anländer. Detta innebär normalt[1] de första 10-15 minuterna efter olyckan. Efter det att räddningstjänst, ambulans eller polis har anlänt och tills dess att räddningsinsatsen är avslutad, bör Trafikverkets åtgärder som har en direkt inverkan på bangårdsområdet ske i samråd med aktuell blåljusmyndighet.

Utöver de i nödlägesplanen beskrivna åtgärderna vidtar Trafikverket en rad åtgärder beskrivna i andra styrande och vägledande dokument. Nödlägesplanen ersätter alltså inte ordinarie rutiner, utan beskriver vilka tillkommande åtgärder som ska vidtas vid en olycka på Borlänge rangerbangård.

2.1. Målgrupp

Nödlägesplanen är primärt riktad till personal verksam på Borlänge rangerbangård, operativa funktioner på Trafikcentral Gävle som berörs vid nödläge på rangerbangården samt anläggningsägaren.

Nödlägesplanen utgör även ett stöd till hjälpande myndigheter som exempelvis räddningstjänst, ambulans och polis. För hjälpande myndigheter är det av intresse att ha kännedom om hur aktörer på bangården agerar, vilket stöd som hjälpande myndighet kan förväntas få samt vilka materiella resurser som finns på bangården.

En tredje målgrupp för nödlägesplanen är Transportstyrelsen. Det är Transportstyrelsen som ska följa upp att en väl utformad nödlägesplan finns upprättad för Borlänge rangerbangård. Det är Trafikverket som ska tillse att nödlägesplan finns och efterlevs.

[1] Förutsätter normal larm- och insatstid.

3 Definitioner och förkortningar

3.1. Definitioner

Arbetsjordning	”Jordning vid arbetsplats av sådant utförande att den tål förekommande strömmar”. Normalt innebär detta att kontaktledningen förbinds med jord efter att spänningsfrihet kontrollerats. Arbetsjordning utförs i normalfallet av elsäkerhetsledare. Om elsäkerhetsledare ej är närvarande kan räddningspersonal med erforderlig utbildning utföra arbetsjordningen efter räddningsfrånkoppling och spänningsprovning.
Basentreprenör	Entreprenör som sköter underhåll av bangården i form av spår, bromsar, signalsystem m.m.
Drifttekniker	Placerad på vissa större Trafikcentraler och tar bland annat emot anmälningar av konstaterade fel och kallar ut felavhjälpning hos berörda entreprenörer. Vid olyckor tillkallas insatser enligt gällande rutiner och checklistor. Åtgärderna hanteras enligt gällande avtal, rutiner och checklistorna.
Eldriftsingenjör	Övervakar Trafikverkets kontaktledningsanläggning och ombesörjer kopplingsåtgärder i dessa.
GSM-R	Är ett radiokommunikationssystem baserat på mobilsystemet GSM, som utformats speciellt för järnvägskommunikation (Railway). GSM-R är till för kommunikation mellan tågklarerare, tågförare och underhållspersonal. Systemet gör det möjligt att ringa till specifika tågnummer och har även automatisk samtalsstyrning från förare till rätt tågklarerare.
Mötesplats	Förutbestämda, uppmärkta plats på bangården dit räddningsmanskapet larmas samt där en första kontakt tas mellan personal på bangården och räddningsmanskap.

Nödfrånkoppling	Innebär att strömmen till kontaktledningsnätet frånkopplas. Detta gör att alla eldrivna järnvägsfordon stannar, men övriga rälsbundna fordon stannar inte (för detta krävs även trafikstopp). Nödfrånkopplingen omfattar en större del av järnvägsnätet i Borlänge-regionen.
Nödläge	Oönskad händelse som inte kan hanteras utifrån de vanliga arbetsrutinerna på bangården och riskerar att hota människa, miljö eller egendom.
Nödlägesresurs	Utrustning som utgör hjälpmedel för att hantera nödläge, t.ex. larmsystem (utrymningslarm), nödlägeskarta, skydds- och säkerhetsutrustning, vindavläsning och larmtelefon.
Olycksplatsansvarig (OPA)	Trafikverkets arbetsledning på olycksplatsen, funktionen utförs av entreprenör.
Produktionsplats	Plats där tågklarerare tjänstgör och trafikleder från.
Rangering	Innebär att järnvägsvagnar flyttas mellan olika spår, över vall eller flyttas korta sträckor på samma spår. Rangering innefattar även att sammansätta enstaka vagnar till hela tågsätt.
Rangerledare	Tjänsteman som har till uppgift att planera rangeringen.
Rangeroperatör	Tjänsteman som har till uppgift att styra växlingsvägarna för lok.
Rangerutövare	Järnvägsföretag som styr och utövar rangerverksamheten på bangården.
Räddningsfrånkoppling	Sektionering av högspänningsledningarna som utförs av eldriftingenjören vid olycka. Den innebär att avbrottsställen eller sektioneringar anordnas i kontaktledningen på ett sådant sätt att överbryggning av spänning till olycksplatsen förhindras och att hjälpkraftledningen görs spänningslös. För att räddningsfrånkoppling ska göras måste räddningsledaren begära detta.

Räddningsledare	Räddningstjänstens arbetsledning på olycksplatsen. Räddningsledaren har vittgående befogenheter och därför också samordningsansvaret på olycksplatsen. När räddningsledaren bestämt att räddningsinsatsen är avslutad återgår ansvaret till Trafikverket.
Skadeområde	Området i anslutning till skadeplats, där skador på människa, miljö eller egendom kan ske.
Trafikcentral	Från Trafikcentraler trafikleds merparten av statens spåranläggningar. Jämför med Produktionsplats.
Trafikledning	Sköter driften av tågtrafiken på infrastrukturen.
Trafikstopp	Utförs för att skydda olycksplatsen. Normalt stoppas först alla fordonsrörelser så att ingen trafik kör in i olycksområdet, därefter säkras olycksplatsen.
Tågklarerare	Person som övervakar och leder trafikverksamheterna på huvudspår och särskilt angivna sidospår. I detta dokument avses med denna benämning tågklarerare på Borlänge rangerbangård.
Regional operativ Ledare (ROL)	Befattning på Trafikcentral som har det övergripande ansvaret för trafikledningen.
Vagnreparatör	Är den entreprenör i anslutning till bangården med uppgift att underhålla och reparera järnvägsfordon.
Växling	Beteckning på rörelser med tågfordon vid en trafikplats på en järnväg, exempelvis för att koppla ihop, koppla isär eller flytta fordonen.
Återsamlingsplats	Förutbestämd, uppmärkt plats på bangården där uppsamling av personal sker vid evakuering.

3.2. Förkortningar

FG	Farligt gods
FSO	Förordning om skydd mot olyckor
LSO	Lag om skydd mot olyckor
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
OPA	Olycksplatsansvarig
RID-S	Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på järnväg
RTJ	Räddningstjänsten
TC	Trafikcentral
TKL	Tågklarerare (avser i detta dokument tågklarerare för Borlänge rangerbangård)
VMA	Viktigt Meddelande till Allmänheten, (Hesa Fredrik)

4 Ansvar

Trafikverket ska, enligt RID-S, ombesörja att interna nödlägesplaner för rangerbangårdar upprättas. Det är anläggningsägaren för Borlänge rangerbangård som ska tillse att fastställd nödlägesplan finns samt ansvarar för att denna rutinbeskrivning är uppdaterad och implementerad. Frågor på innehåll och förslag på förbättringar ställs i första hand till denne.

5 Inledning

5.1. Bakgrund

5.1.1. RID-S

Rangerbangårdar omfattas av RID-S, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på järnväg. I kapitel 1.11 – Interna nödlägesplaner för rangerbangårdar, i denna regelsamling, ställs krav på att nödlägesplaner ska upprättas för rangerbangårdar:

”För transport av farligt gods på rangerbangårdar skall interna nödlägesplaner upprättas.

Nödlägesplanerna ska medföra att vid olyckor eller tillbud på rangerbangårdar alla delaktiga samarbetar på ett samordnat sätt och att olyckans eller tillbudets konsekvenser på människoliv eller miljö blir så små som möjligt.

5.1.2. Lag om skydd mot olyckor

Verksamheter som i sig har en inneboende fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljö, betraktas enligt 2 kap. 4§ i Lag om skydd mot olyckor (LSO) som *farlig verksamhet*. Borlänge rangerbangård är klassad som en farlig verksamhet enligt 2 kap. 4§ LSO.

I LSO ställs särskilda krav på anläggningsägare/verksamhetsutövare av farliga verksamheter beträffande beredskap och hantering av ett nödläge på anläggningen.

Beredskap och andra åtgärder

Vid en anläggning där verksamheten betraktas som farlig, enligt 2 kap. 4§ LSO, är anläggningens ägare, eller den som utövar verksamheten på anläggningen, skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador. Vilka åtgärder som kan anses vara skäliga bör utarbetas i en särskild riskanalys av verksamheten. I Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om skyldigheter vid farlig verksamhet, ges exempel på sådana åtgärder.

Varning och underrättelse vid olycka

Enligt 2 kap. 1§ LSO, skall den som upptäcker eller på annat sätt får kännedom om en brand eller om en olycka som innebär fara för någons liv eller allvarlig risk för någons hälsa eller för miljön, om det är möjligt, varna dem som är i fara och vid behov tillkalla hjälp. Detsamma gäller den som får kännedom om att det föreligger en överhängande fara för en brand eller en sådan olycka.

Ägaren eller den som utövar en farlig verksamhet, får efter kommunens medgivande, använda de varningsanordningar[2] som kommunen installerat som en del av VMA-systemet[3]. Ägaren eller verksamhetsutövaren bör vara överens med kommunen om när och vid vilka situationer som varningssystemet får aktiveras. För att varnings- och informationssystemet skall fungera tillfredställande behöver larmplaner, åtgärdslistor och underlag för meddelanden som skall sändas, utarbetas i förväg.

Vid utsläpp, eller överhängande fara för utsläpp, av giftiga eller skadliga ämnen från en anläggning med farlig verksamhet, skall den som utövar verksamheten underrätta länsstyrelsen, polismyndigheten och kommunen om utsläppet påkallar särskilda åtgärder till skydd för allmänheten.

Information till myndigheter

Vid utsläpp, eller överhängande fara för utsläpp, av giftiga eller skadliga ämnen från en anläggning med farlig verksamhet är anläggningens ägare eller verksamhetsutövaren vid anläggningen enligt 2 kap. 4§ Förordning om skydd mot olyckor (FSO) skyldig att omgående informera den kommun där anläggningen är belägen samt MSB om:

- omständigheterna kring olyckan eller den befarade olyckan
- vilka farliga ämnen som finns i anläggningen och som kan orsaka allvarliga skador på människor eller i miljön och om några av dessa ämnen läckt ut
- de uppgifter som finns tillgängliga för att möjliggöra en bedömning av följderna för människor och miljö, samt
- vilka räddningsåtgärder som vidtagits.

Så snart det kan ske skall information också lämnas om:

- vilka saneringss- och restaureringsåtgärder som planeras för att begränsa följderna, samt
- vilka åtgärder som planeras för att förhindra att en olycka inträffar igen.

2 Med varningsanordningar avses i detta fall tyfoner även kallade Hesa Fredrik.

3 VMA, Viktigt Meddelande till Allmänheten, är ett varningssystem som används vid olyckor och allvarliga händelser, vid svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner och vid krishantering i samband med extraordinära händelser.

5.2. Metod och underlag

Nödlägesplanen utgår från de händelser som beskrivs i kapitel 8.2 och som har identifierats kunna medföra allvarliga konsekvenser för personal, allmänheten eller miljö.

Nödlägesplanen är kopplad till den senaste utgåvan av riskanalysen för Borlänge rangerbangård. Nödlägesplanen täcker emellertid in ett bredare spektra av möjliga olyckor än vad som behandlats i riskanalysen. Detta beror på att riskanalysen främst behandlar de olyckor som kan medföra mycket allvarliga konsekvenser inte bara för personalen på bangården utan även för allmänheten. I nödlägesplanen behandlas även olyckor av lägre magnitud, som skulle bidra till initierande av nödlägesplanen.

Riktlinjer för nödlägesplanens framtagande finns i *”Handledning för upprättande av nödlägesplan bangård*”.

Vid upprättande av nödlägesplanen för Borlänge rangerbangård har anläggningens olika delar studerats. Bl.a. har genomgång av omgivande bebyggelse och vegetation, rangerbangårdens utbredning och terräng samt anläggningens olika delar gjorts. Vid platsbesök genomfördes även möten med anläggningens nyckelpersoner. Nödlägesplanen är utformad i samråd med externa intressenter och samarbetande myndigheter. Momenten och rollerna har diskuterats med de berörda parterna och nödlägesinstruktionerna har testats och simulerats för fiktiva olycksförlopp.

5.3. Disposition

Nödlägesplanen omfattar totalt 13 kapitel;

Kapitel 1-5 beskriver bakgrund till och grundläggande förutsättningar för nödlägesplanen. Kapitel 3 beskriver de ord och förkortningar som används genomgående i nödlägesplanen och som inte kan förväntas vara allmänt kända av alla personer som tillhör nödlägesplanens målgrupper.

Kapitel 6 ger grundläggande information om bangårdens aktörer.

Kapitel 7 beskriver Borlänge rangerbangårds utformning och materiella nödlägesresurser på bangården.

Kapitel 8 avser att ge grundläggande bakgrundsinformation till nödlägesinstruktionernas uppbyggnad. I kapitlet återges på en övergripande nivå de moment som ska utföras i samband med inträffad olycka, utan att specificera utav vem respektive åtgärd ska utföras.

Kapitel 9 avser också att ge bakgrundsinformation till nödlägesinstruktionernas uppbyggnad. I kapitlet presenteras det kommunikationsflöde som bör råda i samband med ett nödläge på bangården.

Kapitel 10 utgör nödlägesplanens viktigaste del. I detta kapitel återfinns instruktioner för olika roller och ledande funktioner vid nödläge på Borlänge rangerbangård, d.v.s. åtgärdsmoment som ska utföras vid händelse på bangården fördelat på de roller/funktioner som ska utföra dessa. Kapitlet är avsett att kunna användas fristående från planen i övrigt tillsammans med checklistor och nödlägeskartan, för att hantera ett nödläge på Borlänge rangerbangård.

Kapitel 11 behandlar övergripande hur utbildning och övning i nödlägeshantering ska gå till.

Kapitel 12 anger krav på revidering av nödlägesplanen, vilket är en förutsättning för att nödlägesplanen ska förbli ett uppdaterat och ett aktivt dokument.

Kapitel 13 presenterar hjälpmedel och refererade dokument i denna plan.

Utöver de tretton kapitlen omfattar nödlägesplanen tre bilagor;

Bilaga 1 presenterar de viktigaste kontaktvägarna i samband med ett nödläge på bangården.

Bilaga 2 Nödlägeskarta för Borlänge rangerbangård. Nödlägeskartan utgör ett viktigt hjälpmedel för larmning och utrymning av bangården, vid inträffad olycka.

Bilaga 3 en distributionslista, omfattande både Trafikverksenheter och externa aktörer samt intressenter som ska delges planen.

6 Organisation

6.1. Bemanning

Trafikverket är förvaltare av Borlänge rangerbangård och sköter trafikledningen genom tågklarerare och TC Gävle. Rangerverksamheten sköts av ett järnvägsföretag. Basunderhåll av bangården är förlagd på entreprenad.

6.1.1. Bangården som arbetsplats

6.1.1.1. Trafikverket

Tågklarerarna är de enda personerna på Borlänge rangerbangård som är anställda av Trafikverket. Produktionsplatsen är tågklarerarnas arbetsplats som är belägen vid Borlänge stationshus.

Tågklareraren/tågklarerarna (TKL) bevakar trafiken till och från rangerbangården, inklusive trafiken på de fyra ankomstspåren. De sköter även trafikledningen för persontrafikspåren som löper längs bangården, personbangården samt två spår i bangårdens anknytning vilka används för uppställning av tåg lastade med timmer. Minst en tågklarerare finns på plats dygnet runt årets alla dagar.

6.1.1.2. Rangerutövare

Det är rangerutövaren som styr över vagnsrörelser på bangårdens rangergrupp och vallen samt planerar och styr över rangerordningen.

Rangertornet är den plats från vilken rangeringen av vagnar på bangården styrs. Under de tidpunkter rangering sker på bangården är rangertornet normalt bemannat av två man, vilka båda har befattningen rangerledare. Det kan förväntas att en av dessa alltid finns på plats i rangertornet under bangårdens öppettider.

Omkring tre man arbetar normalt ute på bangården med rangeringen, i form av bl.a. avsyning av ankommande tåg, koppla isär vagnarna, rangera dessa och därefter koppla ihop vagnar till nya tågsätt som görs körklara. Därutöver tillkommer ca 3 man från rangerutövaren som inte är direkt inblandade i rangeringsförfarandet, utan arbetar med andra uppgifter som exempelvis att förflytta vagnar inom bangårdsområdet.

6.1.1.3. Underhållspersonal

Bangårdens basunderhåll sköts av entreprenör. På dagtid under veckodagarna arbetar alltid två man från underhållsentreprenören med felavhjälpning av spiralbromsarna. Dessa har bangården som fast arbetsplats och vistas både ute på bangårdsområdet samt i företagets bromsverkstad som ligger på bangårdsområdet. I övrigt varierar bemanningen från underhållsentreprenören beroende på arbetsbelastning. Ibland arbetar upp till 10-15 personer på bangården. I första hand utgörs detta av underhållsentreprenörens anställda, men ibland tas även underentreprenörer in.

Utöver basentreprenören, kan även projektstyrda entreprenörer arbeta på bangården. Dessa arbetar i huvudsak för Trafikverket.

6.1.1.4. Övrig personal

Inom rangerbangårdsområdet (nivå 2) verkar två entreprenörer som sköter reparation och underhåll av godsvagnar (vagnreparatörer). En av dessa verkar även som röjningsentreprenör om olycka inträffar på bangården. Denna entreprenörs personal arbetar vid normal drift främst i företagets verkstad, belägen sydväst om det som järnvägstekniskt utgör bangården, där man även hanterar vagnar med farligt gods. Entreprenören har även två mobila rep som utför arbeten på rangerbangården. Vid dessa tillfällen anmäls A-skydd och två bilar åker samtidigt.

Den andra vagnreparatören arbetar enbart i företagets verkstad belägen öster om bangårdens R-grupp samt på reparationsspåren som tillhör denna entreprenör.

På bangården förekommer även personal från tågoperatörer, åkerier och diverse serviceföretag.

6.1.2. Annan plats

6.1.2.1. Trafikcentral

Borlänge rangerbangård tillhör Trafikcentralen i Gävles trafikledningsområde. TC Gävle utgör del av Trafikverkets organisation och har hand om trafikledning för ett utbrett område; från Sundsvall till Uppsala (städerna tillhör dock inte TC Gävles trafikområde) i öst förbi Avesta, Borlänge och Falun till Mora och Malung i väst samt spår till Ljusdal.

Vid normal drift har Trafikcentralen relativt begränsad kontakt med rangerbangården, då rangerverksamheten styrs uteslutande av ett järnvägsföretag. Normal kontakt upprätthålls däremot mellan TKL och TC Gävle.

Produktionsplats Borlänge är den primära larmmottagaren vid olycka på rangerbangården.

6.2. Närvaro på området

Varje järnvägsföretag/entreprenör ansvarar själv för att ha kontroll över den egna personalen på rangerbangården. Vid en inträffad olycka är det upp till respektive organisation att räkna in sin egen personal. Om personer saknas vid inräkning är det även upp till respektive organisation att underrätta SOS Alarm alternativt räddningsledare på plats om detta.

Trafikverket har en sammanställning över de huvudaktörer som verkar på bangårds-området (nivå 2) samt kontaktväg in till respektive aktörs manskap på bangården. Detta möjliggör att Trafikverket ska kunna ta kontakt med specifik aktör vid behov. För att varna personer som befinner sig på bangårdsområdet används däremot inte primärt dessa kontaktvägar, utan de varningssystem som beskrivs i kapitel 7.5.

7 Anläggningsbeskrivning

7.1. Allmänt

Borlänge rangerbangård är belägen strax söder om de centrala delarna av Borlänge stad. Bangården omges på båda sidor av industriområden, Norra respektive Södra Backa. Borlänge rangerbangård är ca 1200 meter lång, i nordost-sydvästlig riktning, och som mest 240 meter bred. Bangården består av ankomstspår i bangårdens östra del, rangervall i anslutning till rangertornet och rangergrupp belägen väster om vallen.

Inom rangerbangården (nivå 2) finns ett flertal byggnader. Produktionsplatsen som utgör TKLs arbetsplats, ligger i Borlänge stationshus. Rangerutövarens centrala platser på bangården utgörs av rangertornet och norra kuren, där rangerutövarens skiftesledare sitter. Underhållsentreprenörens bromsverkstad är belägen direkt sydost om rangergruppen. Öster om rangergruppen ligger även rangerutövarens center, d.v.s. kontorsbyggnad samt en verkstad nyttjad utav en av de två vagnreparatörer som är verksamma inom området (nivå 2). Den andra vagnreparatörens verkstad ligger relativt långt sydväst om rangerspåren (nivå 2). Inom bangårdsområdet, i söder, ligger även lokstallet vilket nyttjas av tågoperatörerna samt rangerutövaren för att laga sina lok. Byggnadernas placering framgår av bild 7.1.

Längs hela den västra sidan av rangerbangården sträcker sig Bergslagsbanan och Dalabanan. På dessa spår går i huvudsak persontrafik. Godståg förekommer, men i mindre omfattning, då de flesta godståg passerar rangerbangården. I direkt anslutning till bangården, i norr, ligger Borlänge centralstation med stationshus, inrymmande bl.a. biljetthall och café, samt plattformar. Vid nödläge på rangerbangården är det viktigt att resenärer och personal på Borlänge centralstation tidigt varnas om inträffad olycka.

Bild 7.1 Centrala platser på bangården och i dessa nära omgivning

7.2. Tillträdesvägar

Utmed den östra sidan av rangerbangården finns väg alternativt farbar yta längs hela bangården. Tillträde till bangården erhålls via Bangårdsgatan samt via väg 50/70 som korsar spåren uppe på Backaviadukten. Utmed den västra sidan av bangården går Bergslagsbanan och Dalabanan samt ytterligare två spår för uppställning av timmertåg. Åtkomst till bangården från denna sida är därför mycket begränsad. Tillträdesvägarna för räddningsfordon till bangården framgår av bild 7.4.

De vägar och farbara ytor som utgör räddningstjänstens tillträdesvägar ska skyltas enligt AFS 2008:13, se bild 7.3, samt underhållas och snöröjas vid behov vintertid.

Bild 7.3: Skyltning av räddningstjänstens tillträdesvägar.

Bild 7.4. Tillträdesvägar till rangerbangården.

7.3. Mötesplatser och återsamlingsplatser

På bangårdsområdet finns sju mötesplatser benämnda:

- Centralstationen (mötesplats 1)
- Hantverkargatan (mötesplats 2)
- Bromsverkstan (mötesplats 3)
- Lokstallet (mötesplats 4)
- Jussi Björlings väg (mötesplats 5)
- IKEA (mötesplats 6)
- Gjutargatan (mötesplats 7)

Vid larmning till SOS Alarm ska den mötesplats dit man vill att hjälpande myndighet ska bege sig anges. Vid mötesplatsen ska sedan en första direktkontakt mellan hjälpande myndighet och personal på bangården (vägvisare) tas.

Utöver mötesplatserna finns det tre förutbestämda återsamlingsplatser i anslutning till bangården. Vid återsamlingsplatserna sker uppsamling av personal vid evakuering av bangården. Mötes- och återsamlingsplatser är tydligt skyltade på bangården, med skyltar enligt bild 7.5 och visas även på en nödlägeskarta (se bilaga 2).

Bild 7.5 Skyltning av mötes (t.v.) respektive återsamlingsplatser(t.h.)

All personal på bangården samt hjälpande myndigheter ska ha kännedom om var mötes-/återsamlingsplatserna är belägna.

7.4. Brandvatten

På Borlänge rangerbangård finns brandvatten att tillgå i form av ett antal brandposter längs Bangårdsgatan. Erhållet flöde från dessa brandposter är okänt.

7.5. Varningssystem

7.5.1. Tyfonlarm

Bangården är utrustat med ett tyfonlarmlarm för att vid allvarliga olyckor snabbt kunna varna personal på rangerbangården samt resenärer på Borlänge centralstation.

Vid aktivering av larmet kompletteras detta med ett förinspelat talat meddelande på svenska, engelska och tyska. Högtalare finns uppsatta på bangården samt på stations-plattformarna. Katastroflarmet kan aktiveras via produktionsplats Borlänge (hos TKL) samt från rangertornet. När larmet aktiveras ska det följas av ett talat meddelande, detta kan endast göras från produktionsplatsen.

Larmet är direktkopplat till SOS Alarm, vilka har rutin att dra extra stora resurser i förhållande till om larm inkommer från annat håll (styrkor från flera av räddningstjänsten Dala Mitts stationer dras till skillnad från enbart styrka från Borlänge station vid larm via 112).

Utrymningslarmet ska aktiveras i följande situationer:

- När bedömningen görs att Borlänge rangerbangård måste utrymmas (detta innefattar utrymning av nivå 1 och 2)
- Vid befarat utsläpp av farligt gods
- På begäran av räddningstjänsten.

Aktiverat larm ska snarast följas upp med ett kompletterande informationsmeddelande via högtalarsystemet. Meddelandet ska omfatta information om:

- vad som har inträffat och
- var på bangården händelsen har inträffat.

Personal verksam i byggnader inom avgränsningsnivå 2 ska veta hur de ska agera när larmet aktiverar samt ha kännedom om i vilka situationer larmet aktiveras. Att skapa rutiner för detta åligger respektive aktör som har personal i nämnda byggnader.

Instruktion för tillvägagångssätt vid aktivering av utrymningslarmet ska finnas i anslutning till aktiveringsutrustning på produktionsplatsen respektive i rangertornet.

7.5.2. Högtalarsystem

Via utrymningslarmets högtalare finns det möjlighet för TKL att sända ut talade varningsmeddelanden till personalen på bangården (nivå 1 och nivå 2 utomhus). Systemet kan användas vid tillfällen då tyfonlarmet inte bör aktiveras samt för att ge kompletterande information till personalen i de fall larmet har aktiverats.

Det finns även ett separat högtalarsystem via vilket TKL har möjlighet att sända ut varningsmeddelanden till resenärerna på Borlänge central.

7.6. Skydds- och säkerhetsutrustning

Trafikverket är enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO) skyldigt att i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka samt hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom för att begränsa allvarliga skador på människor eller miljön. För att uppfylla dessa krav, har en bedömning gjorts av vilken säkerhetsutrustning som är skälig och lämplig för att personer som arbetar på eller vid rangerbangården ska kunna vidta skadebegränsande åtgärder vid en brand eller ett vådautsläpp på bangården. Bedömningen har sin utgångspunkt i ett antal förutspådda händelser där personalen utan oskäligt stora risker för sin egen hälsa skulle kunna göra en insats.

På bangården finns skydds- och säkerhetsutrustning, enligt förteckning i tabell 7.1, som kan användas i situation med utsläpp o. dyl. samt utrustning som kan användas vid evakuering av bangården. Utöver utrustning omnämnd i tabell 7.1. kan krav på ytterligare skydds- och säkerhetsutrustning föreligga, utifrån krav i bl.a. Arbetsmiljölagen.

Tabell 7.1. Förteckning över skydds- och säkerhetsutrustning på bangården.

Typ av utrustning	Plats	Avsedd för

Nödlägesskåp innehållande:
• 2 st 12 kg pulversläckare klass 55A 233B C
• 1 st brandfilt
• 1 st skyffel
• 1 st hopfällbart läckagekar 45 liter
• 1 säck absorptionsmedel 18 kg
• 1 st ADR väska, innehållande
  ○ 1 par skyddsglasögon
  ○ 1 par skyddshandskar
  ○ 1 par stövlar storlek 10
  ○ 1 st overall storlek XXL
  ○ 1 st halvmask
	Enligt nödlägeskartan	Personal på bangården

Flykthuvor	Byggnader med bemannad arbetsplats inom bangårdsområdet (nivå 2)	Personal på bangården
	Lokförarhytter/maskinrum	Lokförare

Personal på bangården ska vara väl informerad om tillgänglig utrustning och dess placering. Platser där skydds- och säkerhetsutrustning förvaras är försedda med tydlig markering. Platser för skydds- och säkerhetsutrustning finns även utmärkta på nödlägeskartan, se bilaga 2.

7.7. Övriga resurser

Vindstrutar finns i den omfattningen att rådande vindriktning kan avläsas från samtliga platser på bangården och från alla tillfartsvägar. Att kunna avläsa vilken vindriktning som råder kan vara avgörande vid utsläpp av exempelvis giftig gas eller vid brand, bl.a. för att personal på bangården ska kunna undvika att springa in i ett utsläpp och för att räddningsmanskapet ska kunna välja en lämplig tillfartsväg till bangården. Vindstrutarnas placering framgår av nödlägeskartan i bilaga 2. Utöver vindstrutarna finns möjligheter att avläsa informationen från väderstationer på Produktionsplatsen och TC Gävle.

På flera stolpar ute på bangården finns fasta telefoner monterade. Från dessa går det att ringa till TKL samt till rangertornet.

Stora delar av bangården är kameraövervakad, med syfte att underlätta rangeringsarbetet. Kamerasystemet gör det möjligt att från rangertornet få bättre överblick över bangårdsområdet. Även om systemet primärt är till för den normala driften kan detta även vara en tillgång i samband med nödläge på bangården, eftersom det via detta system kan vara möjligt att få en bättre bild och överblick av olycksförloppet.

Nödavstängning av ventilationssystemet till Produktionsplatsen och rangertornet finns.

Utrymning av byggnad bör ske om man känner sig otrygg (avstängd ventilation innebär att halten av gaser minskar avsevärt) eller på räddningstjänstens uppmaning. Om man lämnar byggnaden bör flyktmask medtas för eventuell senare användning.

8 Åtgärder vid nödläge

8.1. Allmänt

Vid ett nödläge på bangården är Trafikverket skyldigt att varna dem som är i omedelbar fara och vid behov tillkalla hjälp (larma). Vidare är Trafikverket skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att olyckan förvärras eller åtminstone begränsa skadan.

Bangårdens personal förväntas inte alltid själva kunna hantera ett helt olycksförlopp, utan en händelse kan kräva hjälp från externa aktörer så som räddningstjänst, polis och sjukvård. För att förbättra möjligheterna för externa aktörers insats samt för att uppfylla de krav som genom lag åligger Trafikverket som infrastrukturförvaltare finns ett antal åtgärdsmoment som personalen på bangården och berörda organisationer måste utföra vid ett nödläge. De åtgärder som ska utföras vid nödläge utgår ifrån följande huvudaktiviteter:

- Samla in information om nödläget för att kunna bedöma situationen och ta beslut om åtgärder
- Rädda dem som är i omedelbar fara och vidta omedelbara åtgärder för att förhindra att olyckan förvärras
- Varna dem som befinner sig i riskområdet
- Tillkalla hjälp (larma), genom att ringa SOS Alarm
- Vid behov stäng av ventilationssystemet för att stoppa inträngning av giftiga eller skadliga ämnen
- Begränsa om möjligt skadan
- Informera berörda parter om nödläget
- Vid behov nödöppna gång- och motorgrindarna (ska EJ användas vid normal in- och utfart).

För att undvika att olyckan förvärras, kan tågtrafik till, inom eller i anslutning till bangården styras undan från konsekvensområdet samt rangeringen behöva stoppas.

Vid en inträffad händelse som kan innebära fara för personer som uppehåller sig på bangården, måste dessa personer kunna varnas i ett tidigt skede. Detta för att ge dem tid och möjlighet att sätta sig själva i säkerhet.

Det är viktigt att så snabbt som möjligt tillkalla erforderlig hjälp i form av räddningstjänst, ambulans och polis. Vidare är Trafikverket skyldigt att underrätta kommunen, polis och länsstyrelse vid ett utsläpp, eller vid överhängande fara för utsläpp, av giftiga eller skadliga ämnen om utsläppet påkallar särskilda åtgärder till skydd för allmänheten. Slutligen är Trafikverket, vid sådana tillfällen, skyldigt att omedelbart informera miljökontoret samt MSB.

För att kunna inleda en insats på bangården krävs att olycksplatsen kan betraktas som en säker arbetsplats. Detta innebär i praktiken att kontaktledningsanläggningen görs spänningslös samt att ingen tågrörelse får äga rum på olycksplatsen.

Eftersom ett utsläpp med farligt gods kan få stora konsekvenser är det viktigt att detta förhindras i den mån det är möjligt. Vid en händelse på bangården, måste vagnar med farligt gods i anslutning till olycksplatsen snabbt identifieras. Detta för att ha möjlighet att undvika att olyckan eskalerar.

En detaljerad beskrivning av de viktigaste uppgifterna i samband med en oönskad händelse redovisas kopplat till inträffad nödlägestyp i kapitel 8.2.

8.2. Händelser

För att tydliggöra de åtgärder som ska utföras av Trafikverket och de som vistas på bangården (nivå 1) vid ett specifikt nödläge, har utgångspunkt tagits i följande fyra övergripande typer av nödlägen (oönskade händelser):

- Brand
- Utsläpp av farligt gods
- Personskada (enbart)
- Yttre hot

Ovanstående fyra nödlägestyper täcker ett brett spektra av de nödlägen som bedöms kunna inträffa på bangården. Vid komplexa händelser, eller när det av annan anledning inte är självklart vilket av dessa nödlägen som blir styrande, ska den händelse som bedöms kunna medföra de mest omfattande konsekvenserna väljas.

De åtgärder som ska vidtas vid respektive nödläge beskrivs nedan i tabellform under respektive nödlägestyp (rubrik). Åtgärderna i tabellerna redovisas utan hänsyn till vem som ska utföra dessa. Åtgärderna är grupperade under de huvudaktiviteter som presenterades i kapitel 8.1.

Senare, i kapitel 10, kopplas specifika åtgärdsrutiner till respektive typ av nödläge och funktion.

8.2.1. Brand

Allmänt förfarande för Trafikverket och de som vistas på bangården vid brand på området (nivå 1) redovisas i tabell 8.1.

Tabell 8.1 Allmänt förfarande vid brand.

Huvudaktivitet	Åtgärder
Omedelbara åtgärder på bangården	• Undsätt om möjligt personer i brandens omedelbara närhet • Meddela Trafikverket (TKL) • Försök släcka eller begränsa brandens omfattning.

Informationsinsamling	• Försök få följande frågor besvarade: • Vem är det som har upptäckt branden? • Var befinner sig den som har upptäckt branden? • Var brinner det? • Vad är det som brinner? • Vilken omfattning har branden? • Är någon skadad? • Var befinner sig den eller de skadade? • Vad hotas av branden? • Vilken vindriktning och vindstyrka råder (för val av mötesplats och bedömning av vad som är hotat)?
Se till att olyckan inte förvärras	• Stoppa tåg som är på väg in i riskområdet • Styr om möjligt undan trafik som redan befinner i riskområdet • Stoppa rangeringen • Gör därefter området spänningslöst • Vid behov stäng av ventilationen[4].
Varna personer på bangårdsområdet	• Aktivera varningssystem för bangårdsområdet.

TMALL 0137 Rutinbeskrivning 3.0

[4] Utrymning av byggnad bör ske om man känner sig otrygg (avstängd ventilation innebär att halten av gaser minskar avsevärt) eller på räddningstjänstens uppmaning. Om man lämnar byggnaden bör flyktmask medtas.

Larma (kalla på extern hjälp)	Larma SOS Alarm och var beredd att uppge följande: • Vad som har hänt • Var det har inträffat • Vilken mötesplats som bör användas.
Underlätta räddningsinsatsen	• Tillse att mötesplatsen bemannas • Tillse att uppgifter om eventuellt farligt gods i närheten av branden tas fram • Vidta åtgärder enligt bangårdsspecifik checklista • Fortsatt insats i samråd med räddningstjänsten vad avser uppgifter som har en direkt inverkan på bangården. • Vid behov nödöppna gång- och motorgrindarna.
Informera	Aktivera för nödlägeshanteringen centrala funktioner inom Trafikverket.

8.2.2. Utsläpp av farligt gods

Allmänt förfarande för Trafikverket och de som vistas på bangården vid utsläpp av farligt gods på området (nivå 1) redovisas i tabell 8.2.

Tabell 8.2. Allmänt förfarande vid utsläpp av farligt gods.

Huvudaktivitet	Åtgärder
Omedelbara åtgärder på bangården	• Undsätt om möjligt personer i utsläppets omedelbara närhet • Meddela Trafikverket (TKL) • Försök om möjligt stoppa eller begränsa utsläppet.
Informationsinsamling	• Försök få följande frågor besvarade: • Vem är det som har upptäckt utsläppet? • Var befinner sig den som har upptäckt utsläppet? • Var på bangården har läckaget skett? • Vilket ämne (UN-nummer) är det som läckt/läcker ut? • Utsläppets omfattning? • Är någon skadad? • Var befinner sig den eller de skadade? • Vad hotas av utsläppet? • Vilken vindriktning och vindstyrka råder (för val av mötesplats och bedömning av vad som är hotat)?

Se till att olyckan inte förvärras	• Stoppa trafik som är på väg in i riskområdet • Styr om möjligt undan tåg som redan befinner sig i riskområdet • Stoppa rangeringen • Gör därefter området spänningslöst • Vid behov stäng av ventilationen[5].
Varna personer på bangårdsområdet	• Aktivera varningssystem för bangårdsområdet.
Larma (kalla på extern hjälp)	Larma SOS Alarm och var beredd att uppge följande: • Vad som har hänt • Var det har inträffat • Vilket ämne som berörs (UN-nummer) • Vilken mötesplats som bör användas.
Underlätta räddningsinsatsen	• Tillse att mötesplatsen bemannas • Tillse att uppgifter om farligt gods tas fram • Vidta åtgärder enligt bangårdsspecifik checklista • Fortsatt insats i samråd med räddningstjänsten vad avser uppgifter som har en direkt inverkan på bangården. • Vid behov nödöppna gång- och motorgrindarna.
Informera	• Underrätta kommun, polis och länsstyrelse om detta bedöms nödvändigt • Informera miljökontoret och MSB om så bedöms nödvändigt • Aktivera för nödlägeshanteringen centrala funktioner inom Trafikverket.

[5] Utrymning av byggnad bör ske om man känner sig otrygg (avstängd ventilation innebär att halten av gaser minskar avsevärt) eller på räddningstjänstens uppmaning. Om man lämnar byggnaden bör flyktmask medtas.

8.2.3. Enbart personskada

Förfarandet för Trafikverket och de som vistas på bangården vid personskada på området (nivå 1) följer i tabell 8.3. OBS. Personskadan behöver ej vara direkt relaterad till verksamheten på bangården.

Tabell 8.3. Allmänt förfarande vid enbart personskada.

Huvudaktivitet	Åtgärder
Omedelbara åtgärder på bangården	• Undsätt om möjligt personen som skadats • Meddela Trafikverket (TKL).
Informationsinsamling	• Försök få följande frågor besvarade: • Vem är det som upptäckt olyckan? • Var befinner sig den som har upptäckt olyckan? • Var på bangården har olyckan skett? • Hur många är skadade? • Vilken typ av skador är det? • Var befinner sig den eller de skadade? • Är någon fastklämd? • Finns det några hot/risker för den som ska undsättas?
Se till att olyckan inte förvärras	• Stoppa trafik i olycksområdet • Stoppa rangeringen • Gör därefter området spänningslöst.

Larma (kalla på extern hjälp)	Larma SOS Alarm och var beredd att uppge följande: • Vad som har hänt • Var det har inträffat • Vilken mötesplats som bör användas.
Underlätta räddningsinsatsen	• Tillse att mötesplatsen bemannas • Vidta åtgärder enligt bandgårdsspecifik checklista • Fortsatt insats i samråd med sjukvården/räddningstjänsten vad avser uppgifter som har en direkt inverkan på bangården. • Vid behov nödöppna gång- och motorgrindarna.
Informera	• Aktivera för nödlägeshanteringen centrala funktioner inom Trafikverket.

8.2.4. Yttre hot

De som vistas på bangården (nivå 1) och Trafikverkets agerande vid en uppkommen yttre hotsituation ska inkludera de punkter som presenteras i tabell 8.4.

Tabell 8.4. Allmänt förfarande vid yttre hot.

Huvudaktivitet	Åtgärder
Omedelbara åtgärder på bangården	• Meddela Trafikverket (TKL).
Informationsinsamling	• Var uppmärksam vid samtal med uppringare så att nödvändig information kan lämnas vidare till exempelvis Polis.
Se till att händelsen inte förvärras	• Stoppa trafik till och förbi bangården • Styr undan tåg som redan befinner sig i området • Stoppa rangeringen • Gör vid behov området spänningslöst.
Larma (kalla på extern hjälp)	Larma SOS Alarm och var beredd att uppge följande: • Vad som har hänt • Vilken mötesplats som bör användas.
Underlätta räddningsinsatsen	• Tillse att mötesplatsen bemannas • Vidta åtgärder enligt bandgårdsspecifik checklista • Fortsatt insats i samråd med polisen vad avser uppgifter som har en direkt inverkan på bangården. • Vid behov nödöppna gång- och motorgrindarna.
Informera	• Aktivera för nödlägeshanteringen centrala funktioner inom Trafikverket.

9 Nödlägeskommunikation

9.1. Allmänt

För att underlätta kommunikationen i ett nödläge är det att föredra att de kommunikationsvägar som används i ett nödläge i stor utsträckning överensstämmer med de kommunikationsvägar som används för vardagskommunikation.

I det akuta skedet av nödlägeshanteringen är det speciellt viktigt att kommunikationen mellan berörda organisationer (Trafikverket, rangerutövare och övriga entreprenörer på bangården) och hjälpande myndigheter fungerar.

För att påskynda informationsflödet i det tidiga skedet av olyckan är det lämpligt att detta sköts så lokalt som möjligt. Det är av största vikt att personer som befinner sig på bangården tidigt blir varse om inträffad händelse för att de ska ha möjlighet att sätta sig själva i säkerhet. Detta är en process som påskyndas genom att hantera nödläget lokalt.

Hjälpande myndigheter är i behov av detaljerad information om inträffad händelse för att på bästa sätt kunna hantera situationen. Bäst information om olyckan innehas av de personer som har observerat olyckan, vilket generellt innebär personer som befinner sig på bangårdsområdet. Det är även personalen på bangården som har bäst information om bangårdens utformning och utrustning.

9.2. Kommunikationsvägar

Vid ett nödläge finns följande kommunikationssystem på Borlänge rangerbangård, som kan användas för att varna personer inom bangårdsområdet (nivå 1 och 2) samt för att larma:

- **Katastroflarm (Tyfonlarm)**

Kan aktiveras av tågklarerare vid produktionsplatsen eller rangerledare för att snabbt varna personer på bangården (nivå 1 och 2) och på Borlänge station i samband med större olycka på bangården.

- **Högtalarsystem**

Används primärt av tågklareraren vid produktionsplatsen, som har möjlighet att sända ut talade varningsmeddelanden till samtliga personer på bangården (nivå 1 och 2) via detta. Ett separat högtalarsystem finns även för stationshuset, för motsvarande användningsområde samt för utrop vid normal drift.

- **Rangerutövarens interna kommunikationssystem**

Komradiosystem som används vid normal drift. Detta system kan användas även i nödsituationer som informationskanal. Systemet är även utformat för att kontakt ska kunna upprättas med TKL.

- **GSM-R**

Telefonsystem som underlättar kontakt mellan lokförare och tågklarerare. Samtliga lokhytter är utrustade med stationär GSM-R telefon försedd med bl.a. direktknapp till TKL. Nödknapp finns på telefonerna, vilket möjliggör gruppanrop. Varje lokförare ska även kunna nås via telefonnummer kopplat till tågnumret.

- **Larmtelefon hos TKL**
  TKL har en larmtelefon, vilken endast är avsedd för inkommande larm om nödläge på rangerbangården. Telefonen är vidarekopplad till TC Gävles larmtelefon, för att säkerställa att larm via denna linje alltid besvaras.

Fasta bangårdstelefoner

På bangården finns fasta telefoner utplacerade, vilka kan användas för att ringa TKL och rangertornet.

- **Larmtelefon på Trafikcentral Gävle**

På TC finns en larmtelefon, avsedd för inkommande larmsamtal om olycka inom TC Gävles trafikledningsområde.

Generellt ska det i ett nödläge finnas ett kommunikationsflöde mellan Trafikverket, rangerutövare och hjälpande organisation. Sammanställning över de befattningar som initialt ska inkluderas i nödlägeshanteringen och anledning till att de ska kontaktas anges nedan:

- **TKL**

TKL har möjlighet att utföra nödfrånkoppling, beordra trafikstopp och varna personal på bangården och Borlänge centralstation via katastroflarmet eller högtalarsystem.

TKL utgör Trafikverkets informationslänk till aktörerna på bangården.

- **Rangerutövare**

Rangerutövaren ansvarar för rangerverksamheten på Borlänge rangerbangård och ska därför ha en framträdande roll i nödlägeshanteringen. Rangerutövaren ansvarar i en nödsituation för att stoppa rangerverksamheten. Rangerutövaren ska även ha information om godset i de vagnar som rangeras. Denna information finns att tillgå i en intern databas som antingen kan nås via rangertornet eller från rangerutövarens transportledning i Hallsberg. Om annat järnvägsföretag än rangerutövarens vagnar är inblandade i en oönskad händelse kan det förekomma att detta inte finns i databasen eller Borlänge. Då får informationen hämtas från aktuellt järnvägsföretag.

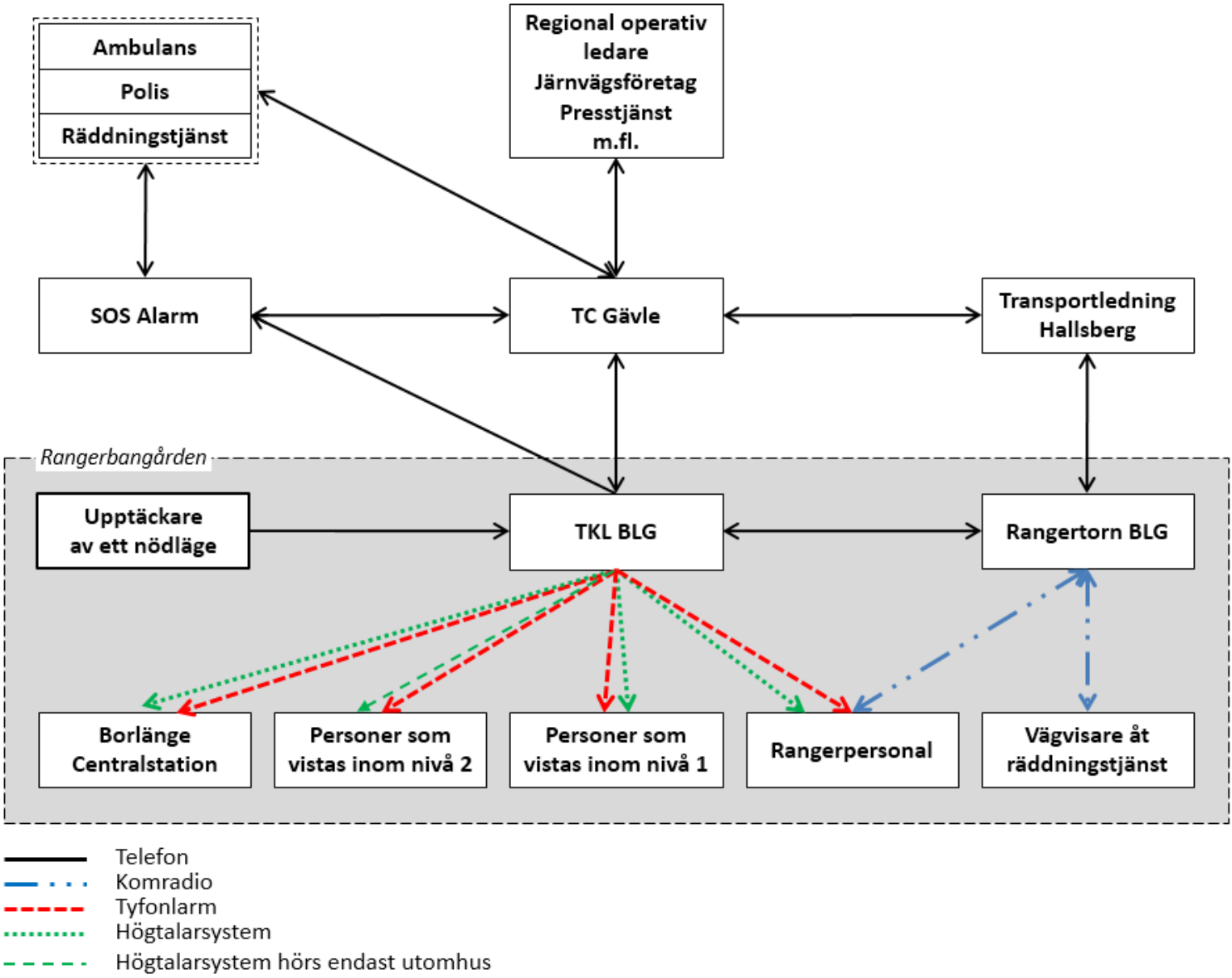
- **Trafikcentral Gävle**

Trafikcentralerna utgör Trafikverkets spindel i nätet vid olyckshantering. Därifrån kan bl.a. räddningsfrånkoppling ombesörjas och trafikstopp på angränsande linjer utfärdas. Räddningsfrånkoppling görs först efter att räddningsledaren har begärt detta. Trafikcentralen har även i uppgift att initiera ett flertal centrala funktioner inom Trafikverket, däribland ringa in OPA, initiera Presstjänst samt underrätta järnvägsföretagen om inträffad händelse. Det ska finnas rutin på Trafikcentralen för hur information om godset på rangerbangården tas fram om detta av någon anledning inte görs direkt av rangerutövarens personal på bangården.

- **SOS Alarm**

SOS Alarm utgör länken till extern hjälp i form av blåljusmyndigheter.

Önskat kommunikationsflöde i tidigt skede av olyckan illustreras i kommunikationsschemat i figur 9.1.

Figur 9.1. Kommunikationsflöde i tidigt skede av ett nödläge.

Vid ett nödläge på bangården (nivå 1) ska den som upptäcker händelsen larma TKL. Detta förutsätter att upptäckaren utgörs av någon ur personalen på bangården. I händelse av att person från allmänheten är ensam om att upptäcka inträffad händelse på bangården förväntas SOS Alarm kontaktas. I detta fall följer kommunikationsvägarna in till Trafikverkets organisation via SOS Alarm till TC Gävle.

Vägvisare från personalen på bangården ska normalt möta upp räddningsmanskapet vid ankomst till bangården. När OPA anländer till platsen tar han/hon över vägvisarens uppgifter. Om det vid detta tillfälle finns behov av att vägvisaren stannar på plats verkar denne under OPA.

9.3. Information till media

Presstjänst larmas av TC Gävle enligt ordinarie larmplan.

De professionella massmedieresurser som finns inom Trafikverket bör användas för att förmedla rätt information till omvärlden. Detta är också ett sätt att avlasta den personal som finns på olycksplatsen.

När presstjänsten informerats bör denna i första hand använda olycksutredaren för direktkontakt med olycksplatsen. Syftet med detta är att få korrekt information från olycksplatsen och olycksutredaren är normalt den som har bäst helhetsbild av olyckan.

9.4. Information till anhöriga

Det är i första hand polisens uppgift att meddela anhöriga till personer som blivit skadade eller omkommit till följd av en olycka.

9.5. Information till allmänheten, VMA

Med hjälp av varnings- och informationssystemet Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan stora grupper av människor bli varnade och få information i samband med olyckor eller händelser som riskerar att orsaka störningar i samhället.

VMA aktiveras av SOS Alarm efter begäran från räddningsledare.

Information till det intilliggande handelsområdet och beslut om eventuell utrymning sköts av räddningstjänsten.

10Nödlägesinstruktion

10.1. Allmänt

Nödlägesinstruktionerna är uppbyggda kring olika funktioner som personal vid Borlänge rangerbangård kan tänkas ha vid ett nödlägesförlopp. Uppgifterna vid nödläge delas upp kring fyra funktioner:

- Upptäckare av olyckan
- Tågklarerare
- Rangerutövare
- Vägvisare

Med upptäckare avses den person som upptäcker en inträffad olycka. Samtliga personer som vistas och arbetar på rangerbangården är potentiella upptäckare av en oönskad händelse. Denne ska agera utifrån den medförda nödlägesinstruktionen (benfickemodell).

Tågklareraren kommer vid olycka på bangården att fungera som länken mellan Trafikverkets organisation och bangårdens entreprenörer. TKL kommer normalt att tidigt få agera larmmottagare och har därefter en mycket central roll för nödlägeshanteringen. Att TKL alltid kan nås utan onödiga fördröjningar är därigenom en förutsättning.

Rangertornet kommer att utgöra central kommunikationspunkt för rangerutövarens nödlägesarbete på plats. Rangerledaren finns normalt på plats i rangertornet under de tidpunkter rangering sker på bangården. När rangerledaren lämnar sin position förväntas han/hon vara kontaktbar och ska ansvara för de uppgifter som åligger rangerutövaren även då han/hon befinner sig på annan plats på bangården.

En person från personalen på bangården, s.k. vägvisare, som möter upp och bistår anländande räddningsmanskap vid mötesplatsen ska utses när nödläge inträffar på bangården. Vägvisaren bör företrädesvis vara samma person som upptäcker olyckan, om detta är möjligt. Om inte ska en annan person från personalen på bangården delges denna uppgift. Då OPA anländer övertar denne vägvisarens roll. OPA kan ha upp till två timmars inställelsetid.

Utöver de fyra nämnda funktionerna kommer även TC Gävle att få en framträdande roll vid hanteringen av en oönskad händelse på Borlänge rangerbangård.

I detta kapitel presenteras detaljerade instruktioner för ovan nämnda funktioner/roller vid nödläge, med undantag för Trafikcentralen. Instruktionerna för upptäckare och vägvisare omfattar de åtgärdsmoment som ska utföras av alla aktörer på bangården oavsett organisationstillhörighet. Utöver nödlägesplanens åtgärdsmoment kan organisationsspecifika uppgifter tillkomma.

Nödlägesinstruktionerna är beskrivna som åtgärder som ska vidtas i en viss ordningsföljd (prioriteringsordning). Om möjligt bör så många av åtgärderna som möjligt utföras parallellt. Det kan även vara så att en person som vidtar en specifik åtgärd i samband med detta naturligt åtgärdar en punkt längre ner i instruktionen. Detta står inte i konflikt med tanken bakom denna nödlägesinstruktion.

En beskrivning av Trafikcentralens rutiner kopplade till hanteringen av nödläget lokalt beskrivs för att sätta de andra funktionerna i ett sammanhang.

Flödesschemat i bild 10.1 visar de åtgärder som generellt behöver vidtas, samt en principiell fördelning av åtgärderna på de funktioner som förväntas genomföra dessa.

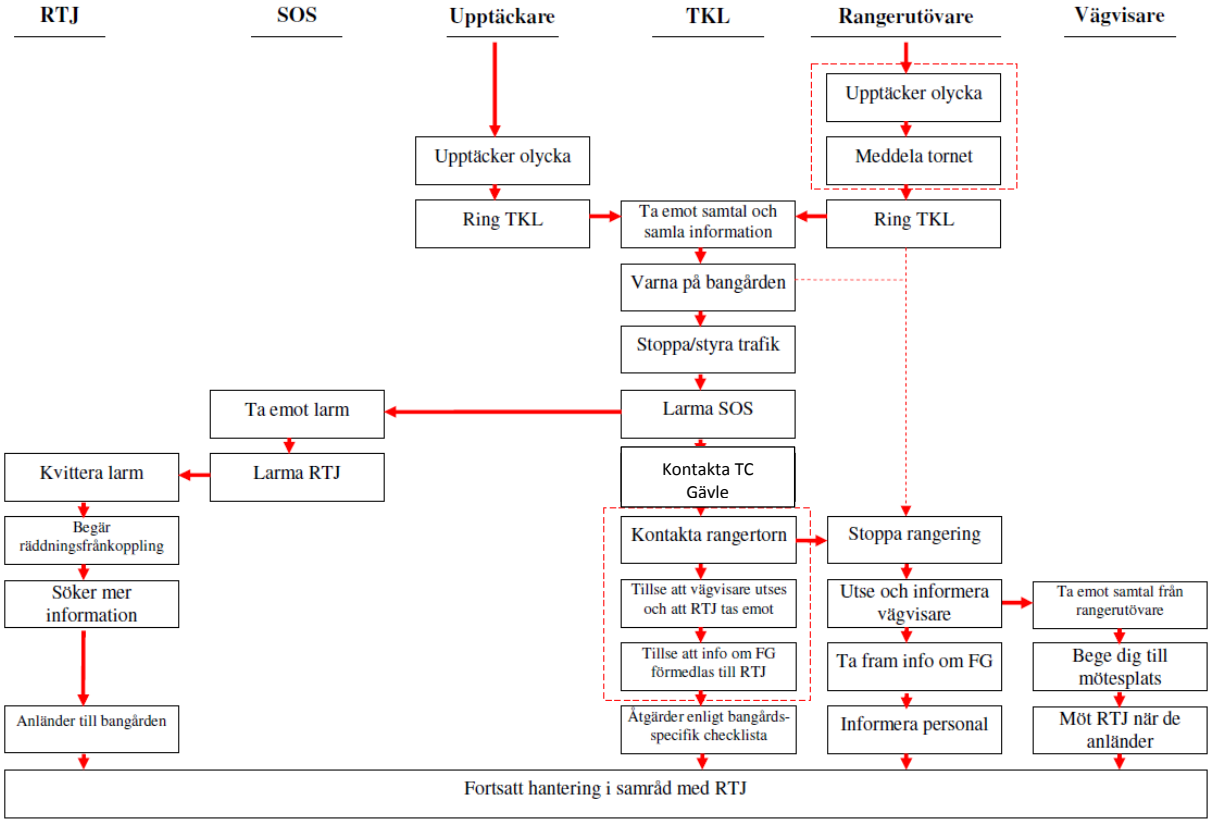

Bild 10.1 Principiellt flödesschema för fördelning av åtgärder i samband med nödläge.

De åtgärder som, enligt ovanstående flödesschema, ska utföras av andra än Trafikverket behöver planeras i samråd med dessa aktörer.

10.2. Upptäckare

De uppgifter som ska utföras av den person som upptäcker den oönskade händelsen får inte vara för krävande eller svåra att komma ihåg. Detta beror på att denna person kan tänkas befinna sig i ett stressat tillstånd. Oavsett scenario ska upptäckaren utföra likartade uppgifter enligt nedan.

10.2.1. Allmänt förfarande vid upptäckt olycka

1 UNDSÄTT OM MÖJLIGT DEN OLYCKSDRABBADE ELLER DEN SOM BEFINNER SIG I OMEDELBAR FARA

2 LARMA TKL (010-127 72 05)

- Uppge vem du är och telefonnummer som du kan nås på
- Beskriv vad som hänt
- Uppge var på rangerbangården olyckan inträffat
- Uppge om du har kontaktat SOS Alarm och vilken information du delgett dem
- Informera TKL om du har möjlighet att möta upp räddningsmanskapet då de anländer till bangården eller om du vill att någon annan ska göra det.

3 BEGRÄNSA OM MÖJLIGT SKADAN

4 BEGE DIG TILL ANGIVEN MÖTESPLATS (OM DU BLIR UTSEDD TILL VÄGVISARE) ALT. VALFRI ÅTERSAMLINGSPLATS

- Lämna inte en skadad person om du har möjlighet att stanna kvar.

10.3. Tågklarerare

Antalet åtgärder som ska vidtas av TKL vid nödläge på bangården varierar något beroende på nödlägestyp.

I sin roll som larmmottagare vid händelse på Borlänge rangerbangård ska TKL använda fastställda checklistor. Detta för att TKL ska ha beslutsstöd till de åtgärdsmoment som omfattas av nödlägesinstruktionen.

10.4. Rangerutövare

De uppgifter som primärt faller på rangerutövaren vid nödläge är kopplade till rangertornet, eftersom flera av rangerutövarens uppgifter är bundna till information som kan hämtas från rangertornet. Det är rangerledaren som ansvara för att rangerutövarens uppgifter genomförs, oavsett om han/hon befinner sig i rangertornet eller på annan plats på bangården.

Vid de tider rangering sker på bangården förväntas rangertornet alltid vara bemannat av rangerutövarens personal. I händelse av att rangerledaren inte befinner sig i rangertornet ska uppgifterna som faller på denna befattning även kunna skötas av någon annan ur rangerutövarens personal i rangertornet. Det är däremot rangerledaren som har det yttersta ansvaret för att de uppgifter som ska skötas av rangerutövaren vid nödläge utförs.

Rangerutövarens uppgifter vid nödläge är överlag de samma oavsett händelsens art. Larm om nödläget förväntas inkomma till rangertornet från TKL, enligt rådande larmrutiner. I händelse av att larm inkommer från annat håll eller att kontaktmannen själv upptäcker olyckan ska TKL larmas i steg 1, enligt instruktionerna för upptäckaren, innan rangerutövarens åtgärdsmoment utförs.

10.4.1. Allmänt förfarande vid olycka vid larm från Trafikverket

1 SAMLA INFORMATION FRÅN TKL

- Information om händelsen;
  - Vad har hänt?
  - Har farligt gods läckt ut och i så fall vilket UN-nummer?
  - Var på bangården har olyckan inträffat?
  - Aktuell mötesplats för räddningsmanskapet?

2 VID BEHOV ELLER PÅ BEGÄRAN FRÅN TKL STOPPA RANGERVERKSAMHETEN

3 INFORMERA DEN EGNA PERSONALEN OM HÄNDELSEN VIA KOMRADIO

4 STÄNG VID BEHOV AV VENTILATIONSSYSTEMET TILL RANGERTORNET

5 LÖS UPPGIFTER SOM TILLDELATS AV TKL

Var beredd på att:

- Informera TKL om befintligt farligt gods på bangården:
  - Ta reda på UN-nummer för aktuell vagn
  - Ta reda på om det finns farligt gods i anslutning till olyckan.
- Vid behov utse person som kan agera vägvisare.

6 TILLSE ATT DEN EGNA PERSONALEN RÄKNAS IN

- Om personal saknas ska SOS Alarm eller Räddningsledaren kontaktas.

10.4.2. Förfarande vid olycka vid larm direkt till rangertornet

1 SAMLA INFORMATION

- Information om händelsen;
  - Vad har hänt?
  - I händelse av farligt godsutsläpp, vilket UN-nummer är det som läcker?
  - Var på bangården har händelsen inträffat?
  - Är någon skadad?
  - Var befinner sig i så fall den eller de skadade?
- Har SOS Alarm kontaktats och i så fall, vad har sagts?
- Vilken mötesplats har i så fall angetts vid larmning till SOS Alarm?

2 VID BEHOV AKTIVERA TYFONLARMET

3 VID BEHOV STOPPA RANGERINGEN

4 VID BEHOV STÄNG AV VENTILATIONSSYSTEMET FÖR ATT STOPPA INTRÄNGNING AV GIFTIGA ELLER SKADLIGA ÄMNEN

5 KONTAKTA TKL (010-127 72 05)

- Ange följande:
  - Var på bangården nödläget inträffat
  - Vad som inträffat
  - Antalet skadade
  - Om farligt gods är inblandat anges UN-numret på aktuell vagn samt om farligt gods finns i närheten av olycksplatsen
  - Ange om tyfonlarm har aktiverats
  - Ange om SOS Alarm har kontaktats och vilken mötesplats som i så fall angett
  - Ange vem som är vägvisare och kontaktuppgifter till denne.

6 INFORMERA DEN EGNA PERSONALEN OM HÄNDELSEN VIA KOMRADIO

7 LÖS UPPGIFTER SOM TILLDELATS AV TKL

8 VID BEHOV TILLSE ATT DEN EGNA PERSONALEN RÄKNAS IN

- Om personal saknas ska SOS Alarm eller räddningsledare kontaktas.

10.5. Vägvisare

Vid ankomst till bangården har räddningsmanskapet behov av att en vägvisare från bangården möter upp. Det är TKL som ska se till att en vägvisare möter upp räddningsmanskapet vid angiven mötesplats. Uppgiften delegeras dock normalt till rangerutövaren, eftersom Trafikverket inte har någon egen personal ute på bangårdsområdet.

Vägvisarens uppgifter kommer i stort vara de samma oavsett nödlägets karaktär. Instruktionen är därigenom oberoende av scenario för denna roll i nödlägeshanteringen.

10.5.1. Allmänt förfarande vid olycka vid larm

1. **BEGE DIG TILL ANGIVEN MÖTESPLATS**
2. **SAMLA SÅ MYCKET INFORMATION SOM MÖJLIGT OM OLYCKAN**
3. **TA KONTAKT MED RÄDDNINGSMANSKAPET SÅ FORT DE ANLÄNDER**
4. **KONTAKTA TKL (010-127 72 05)**

   Meddela att du har mött upp räddningsmanskapet som nu är på plats.
5. **STANNA PÅ PLATS OCH VAR RÄDDNINGSMANSKAPET BEHJÄLPLIG TILLS DU BLIR AVLÖST AV OPA ELLER INFORMERAD AV RÄDDNINGSTJÄNSTEN ATT INGET BEHOV FINNS LÄNGRE**

10.6. Trafikcentral Gävle

Trafikcentralen har en central roll för Trafikverket vid inträffad olycka inom aktuellt trafikledningsområde, vilket inkluderar Borlänge rangerbangård. Det finns ett flertal föreskrifter och rutiner som berör Trafikcentralen vid ett nödläge. Bl.a. finns särskilda checklistor framtagna för hur de olika funktionerna på Trafikcentralen ska agera vid ett nödläge inom trafikledningsområdet.

TC Gävles rutiner vid nödläge på Borlänge rangerbangård skiljer sig inte från de rutiner som gäller vid nödläge på annan plats. Denna nödlägesplan ansluter således till ordinarier rutiner och förfarande vid nödläge. Följande åtgärdsmoment ska bl.a. utföras av Trafikcentralen vid inträffad olycka/nödläge inom trafikledningsområdet:

- Samla information från upptäckare/uppringare
- Ombesörja räddningsfrånkoppling på begäran av Räddningsledare och utföra trafikstopp på angränsande linjer
- SOS alarm kontaktas
- Lokal tågklarerare kontaktas

Vid nödläge på Borlänge rangerbangård tillkommer dock vissa bangårdsspecifika åtgärdsmoment, (utöver de åtgärdsmoment som anges ovan) vilka måste kunna utföras av Trafikverket om nödläge inträffar på bangården:

- Kontakta rangerledare för att bl. a. begära rangerstopp
- Aktivera tyfonlarm
- Varning via tyfonlarm ska följas upp med talat varningsmeddelande vi bangårdens högtalarsystem
- Vid kontakt med SOS Alarm ange mötesplats
- Stäng av ventilationen
- Ansvara för att vägvisare finns utsedd. Uppgiften delegeras dock normalt till rangerutövaren
- Ta fram information om förekomst av farligt gods på Borlänge rangerbangård.
- Vid behov **nödöppna** gång- och motorgrindarna (ska **EJ** användas vid **normal in- och utfart**).

Dessa åtgärdsmoment ska normalt utföras av TKL. Det kan finnas tillfällen då TKL måste evakuera på grund av fara vid en olycka. Åtgärdsmomenten måste då kunna utföras från TC Gävle. I dessa situationer förväntas larm om inträffad händelse på Borlänge rangerbangård nå TC Gävle, genom vidarekoppling av TKLs telefon eller samtal på larmtelefon från SOS Alarm.

En checklista finns utformad för primär larmmottagare vid nödläge på Borlänge rangerbangård.

11 Utbildning och övning

11.1. Regelverk

Enligt RID-S ska personal som ansvarar för ledning och styrning av järnvägs- och rangertjänsten samt ledningspersonal inom järnvägsinfrastrukturförvaltningen, utöver erforderlig allmän utbildning, även få verksamhetsbaserad påbyggnadsutbildning i att hantera kritiska situationer på rangerbangårdar.

En detaljerad beskrivning av all genomförd utbildning ska arkiveras såväl av arbetsgivaren som av arbetstagaren. Utbildningen ska regelbundet kompletteras med uppdateringskurser.

Utbildningar och övningar i nödlägeshantering på Borlänge rangerbangård ska ske i enlighet med nationell utbildningsplan, Utbildningsplan – Nödlägesplan bangård.

11.2. Utbildningar

Följande utbildningar och övningar ska genomföras regelbundet:

Nivå	Utbildning	Målgrupp	Intervall
1	Basutbildning	• Alla personer som ska vistas[6] eller arbeta på rangerbangården nivå 1 och 2 • De funktioner inom Trafikverket som kan bli inblandade i hanteringen av ett nödläge på bangården	• Sker löpande • Repetitionsutbildning vart tredje år
2	Påbyggnadsutbildning – ledande funktioner vid nödläge på Borlänge bangård	• De personer inom Trafikverket som kan komma att fungera som larmmottagare • Regional operativ ledare • Personal på funktioner hos rangerutövaren som kan bli funktionsansvariga enligt nödlägesplanen	• Vid ny personal inom målgrupp • Vid omfattande förändring av nödlägeshanteringen • Repetitionsutbildning varje år
3	Påbyggnadsutbildning – instruktörer	• Personer som har utbildningsfunktioner hos de olika aktörerna inom bangården	• Repetitionsutbildning varje år

Nivå 1 syftar till att skapa riskmedvetenhet, öka förmågan att ta hand om sig själv vid ett nödläge samt att veta hur man larmar vid ett nödläge.

Nivå 2 syftar till att öka förmågan att hantera ett nödläge i enlighet med denna nödlägesplan.

Nivå 3 syftar till att utbilda egen personal inom nivå 2 och även verka som ambassadörer för nödlägesplaneringen.

Genomförd utbildning nivå 1 är en förutsättning för tillträde till Borlänge rangerbangård.

[6] En person som tillfälligt ska vistas på eller passera rangerbangårdens spårområde kan göra så om denne är i sällskap med någon som genomgått basutbildningen (under giltighetstiden) under förutsättning att detta inte bryter mot annan föreskrift eller liknande.

11.3. Övning

Övning av nödlägeshanteringen på Borlänge rangerbangård, så kallade nödlägesövningar, ska genomföras varje år. Nödlägesövningarna behöver inte alltid göras i full skala. Mindre övningar i form av diskussion, seminarier eller genomgångar ger också effekt samtidigt som de inte belastar verksamheten på samma sätt som fullskaleövningar. En fullskaleövning ska dock hållas minst vart femte år. En fullskaleövning innebär samverkansövning med i möjligaste mån samtliga aktörer involverade i ett nödläge.

Kommunens räddningstjänst bör inbjudas att delta i planeringen av nödlägesövningarna. Externa aktörer såsom räddningstjänst, polis och sjukvård bör om möjligt delta i nödlägesövningarna för att samverkan med dessa ska testas och förbättras.

Varje år bör en utrymningsövning genomföras. Utrymningsövning kan samordnas med nödlägesövning.

11.4. Ansvar

Anläggningsägaren för Borlänge rangerbangård ansvarar för utbildningar och övningar som föreskrivs enligt denna plan planeras och genomförs.

Trafikverket ansvarar för utbildning av den egna personalen samt svarar för att tillhandahålla utbildning för instruktörer för de järnvägsföretag och entreprenörer som varaktigt vistas på Borlänge rangerbangård. Utbildning av respektive organisations personal sköts av det aktuella järnvägsföretaget eller entreprenören. Utbildning av eventuella underentreprenörer sköts genom huvudentreprenörens försorg.

11.5. Uppföljning och dokumentation

Utbildningar och övningar ska utvärderas vid varje tillfälle. Utvärderingen ska delges alla berörda och alla som medverkat i övningen.

Alla utbildningar och övningar ska dokumenteras med avseende på innehåll och vilka som deltagit.

Viktiga erfarenheter som kan ha inverkan på hanteringen av ett nödläge på Borlänge rangerbangård ska snarast delges anläggningsägaren för Borlänge rangerbangård av den som genomfört utbildningen eller övningen.

12 Revidering

Nödlägesplanen ska revideras vart femte år eller vid större ändringar i anläggningens infrastruktur, organisation, trafikrörelser eller annan betydande ändring.

Vid revidering ska följande aspekter beaktas:

- Alla väsentliga förändringar av verksamheten
- Förändringar inom räddningstjänsten, som kan vara relevanta
- Teknisk utveckling, t.ex. nya begränsningsåtgärder
- Erfarenheter från olyckor
- Erfarenheter från övningar av nödlägesplanen
- Löpande revidering ska även göras med avseende på larmlistor etc.

Riskanalysen ska uppdateras vart 5:e år eller vid förändringar i verksamheter, anläggning eller omgivning som påverkar riskbilden.

Ansvarig för revidering är anläggningsägaren för Borlänge rangerbangård.

13 Hjälpmedel och referenser

13.1. Hjälpmedel

Trafikverket – Rutinbeskrivning *”Utbildningsplan – Nödlägesplan bangård”*

13.2. Referenser

MSBFS 2015:2 föreskrifter om transport av farligt gods på järnväg (RID-S)SFS 2003:778, Lag om skydd mot olyckor

SFS 2003:778, Lag om skydd mot olyckor

SFS 2003:789, Förordning om skydd mot olyckor

MSBFS 2014:2 allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet

Trafikverket, Riskanalys *Borlänge rangerbangård, daterad 2010-06-30*

Trafikverket, Nulägesanalys *Borlänge rangerbangård, daterad 2010-06-30*

Trafikverket - *”Hantering av olyckor och tillbud samt avvikelser som medfört risker”*

Trafikverket - *”Krisstöd”*

http://www.msbmyndigheten.se, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap

Bilaga 1 – Organisation och kontakter

Trafikverket är anläggningsägare av Borlänge rangerbangård och sköter trafikledningen genom lokal tågklarerare och Trafikcentralen Gävle. Rangerverksamheten sköts av Green Cargo. Basunderhållet sköts av Infranord. I anslutning till bangården arbetar även SweMaint och Midwaggon med att laga trasiga godsvagnar.

Rangering på bangården sker dygnet runt måndag t.o.m. fredag. På lördagar och söndagar sker rangering normalt kl. 06.30-15.00.

Kontaktuppgifter till de befattningar/platser som ska kontaktas enligt nödlägesinstruktionerna återges nedan. Ytterligare viktiga kontaktuppgifter, bl.a. till de olika aktörerna på bangården, ska Trafikverket ha sammanställt i en kontaktlista, vilken ska uppdateras frekvent.

Trafikverket

Larmtelefon vid nödläge	010-127 72 05
Trafikcentral Gävle *(larmtelefon)*	010-127 42 99
Lokaltågklarerare i Borlänge	010-127 49 20

Green Cargo

Rangertornet/planerare	010-127 87 50
Rangeroperatör	010-127 87 51
Transportledningen Hallsberg	010-455 57 57

SOS Alarm 112

Räddningstjänsten Borlänge

Alla befattningar inom räddningstjänsten kontaktas via SOS Alarm

Bilaga 2 – Nödlägeskarta

Nödlägeskartan se bild B2.1 för Borlänge rangerbangård är främst avsedd för personal som arbetar på bangården och operativa funktioner på TC Gävle. All personal som arbetar ute på bangården ska ha tillgång till en benfickeversion av nödlägeskartan. Baksidan av benfickeversionen är kompletterad med stödpunkter för hur man ska agera om man upptäckter ett nödläge, se bild B2.2. På Trafikcentralen ska operativ personal ha kännedom om nödlägeskartan och enkelt kunna komma åt den. Nödlägeskartan ska även delges lokal räddningstjänst som underlag till deras insatsplan.

Nödlägeskartan ska finnas anslagna på Produktionsplatsen, Rangertornet och i byggnader på bangården (nivå 1 och 2). Nödlägeskartan ska även finnas uppsatt ute på bangården vid varje infartsgrind. All personal som vistas inom bangården ska veta var nödlägeskartan finns samt ha god kännedom om hur den ska användas.

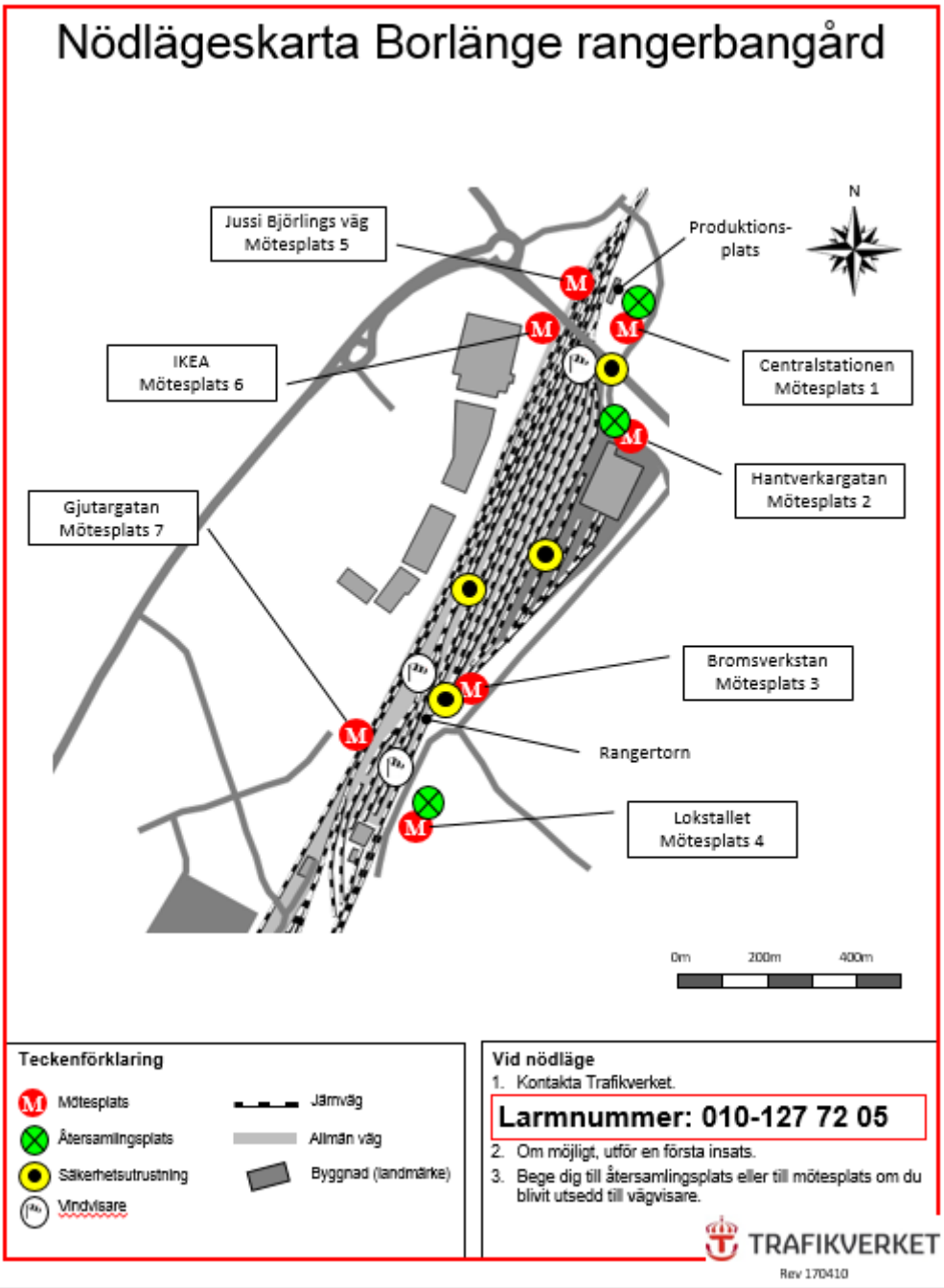

Bild B2.1 Nödlägeskartan för Borlänge rangerbangård.

Bild B2.2 Baksidan på benfickeversionen av nödlägeskartan.

Bilaga 3 – Distribution och placering

Nödlägesplanen ska finnas att tillgå på flera av Trafikverkets enheter inom de olika verksamhetsområdena. Nödlägesplanen riktas både till personal inom Trafikverket som ska använda denna skarpt i samband med ett nödläge och de organisationer inom Trafikverket som ska ha kännedom om nödlägesplanen och de resurser som finns för nödlägeshantering. Detta innefattar följande enheter inom Trafikverket:

Enhet inom Trafikverket som ska delges	Funktion som ska delges
Underhållsområde Mitt	Enhetschef
Underhållsområde Mitt Gävle/Dala	Sektionschef
Trafikledningsområde Nationell	Chef TLO-Nationell
Trafikcentralen Gävle	Chef TC Gävle
NOL	Sektionschef
Fastighet Nord/Mitt	Chef fastighet Nord/Mitt
Planering Mitt	Chef region Mitt

Det är upp till respektive funktion angiven i listan ovan att tillse att nödlägesplanen är känd inom aktuell enhet samt att planen är tillgänglig för de medarbetare inom enheten som ska ha tillgång till denna.

Utöver intern inom Trafikverket ska nödlägesplanen även distribueras till berörda aktörer och intressenter för nödlägesplanen. I enlighet med kapitel 2.1 ska alla aktörer som är verksamma inom rangerbangårdens geografiska område nivå 2 delges nödlägesplanen i sin helhet. Där utöver tillkommer ett antal externa aktörer och intressenter, utanför nivå 2, som ska ha kännedom om planen. I sändlistan nedan redovisas de aktörer och intressenter som ska delges nödlägesplanen för Borlänge rangerbangård.

Aktör eller intressent	Roll
Green Cargo	Rangerutövare
Infra Nord AB	Underhållsentreprenör
SweMaint	Underhållsentreprenör
Euromaint	Underhållsentreprenör
Jernhusen	Fastighetsförvaltare
Hector Rail	Järnvägsoperatör
Tåg i Bergslagen	Järnvägsoperatör
Midwaggon	Underhållsentreprenör
Räddningstjänsten Dala Mitt	Tillsynsmyndighet
Polismyndigheten i Dalarna	Extern aktör

Ambulanssjukvården Dalarna	Extern aktör
Länsstyrelsen i Dalarnas län	Extern aktör
Borlänge kommun (miljökontoret)	Tillsynsmyndighet
SOS Alarm	Extern aktör

14 Ändringslogg

Fastställd version	Dokumentdatum	Ändring	Namn
1.0	2014-04-01	Ny rutinbeskrivning	Andreas Pollack, UHass
2.0	2017-09-20	Nytt Larmnummer, rutin för grindöppning, redaktionella ändringar.	Eriksson Terese, UHdmj